

MARKNADSDOMSTOLEN
AVSKRIFT
DOM
2000-08-30
2000:19
Dnr C 21/99

KÄRANDE
STOP – Scandinavian TV Organisations against
Piracy – Sweden, 802405-7971, Box 5501,
114 85 STOCKHOLM Ombud: advokaten T. C-W,
Advokatfirman Konsultbyrån för Marknadsrätt
AB, Kungsgatan 48, 111 35 STOCKHOLM

SVARANDE
1. E. Electronica Lda, 1270-951002,
Aparatado 115, P8300 Silves, PORTUGAL
2. L. E. E., Vintergatan 29,
904 21 UMEÅ

SAKEN
marknadsföring av avkodningsutrustning

DOMSLUT

Marknadsdomstolen förbjuder E. Electronica Lda och L. E. vardera vid vite av tvåhundra tusen (200 000) kr att marknadsföra sådan avkodningsutrustning som enligt lag inte får tillverkas, överlåtas, hyras ut, installeras eller underhållas i Sverige.

E. Electronica Lda och L. E. förpliktas att solidariskt ersätta STOP - Scandinavian TV Organisations against Piracy – Sweden för dess rättegångskostnader i målet med fyrtioniotusentvåhundrafemtio (49 250) kr, varav 45 400 kr utgör ombudsarvode. På beloppet skall utgå ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för Marknadsdomstolens dom till dess betalning sker.

INLEDNING

STOP – Scandinavian TV Organisations against Piracy – Sweden (STOP) har påtalat E. Electronica Lda:s (E. Electronica) reklam för kabelavkodare och satellitkort på bolagets webbplats på Internet. Ingångssidan och sex subsidior återges i kopia i domsbilaga.

YRKANDEN

STOP har yrkat att E. Electronica och L. E., var för sig, vid vite förbjuds att över Internet eller genom annat medium, marknadsföra eller medverka till marknadsföring av sådan avkodningsutrustning som enligt lag inte får tillverkas, överlåtas, hyras ut, installeras eller underhållas i Sverige.

E. Electronica och L. E. har bestritt STOP:s yrkande.

STOP har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i målet.

PARTERNAS TALAN

Parterna har anfört i huvudsak följande.

STOP

STOP är en ideell organisation bildad år 1997 med syfte att skydda kodade tjänster från obehörig tillgång. STOP:s medlemmar är ett 15-tal företag och organisationer med intresse av att bekämpa piratverksamhet.

I dag är flertalet TV-kanaler s.k. betal-TV-kanaler – till skillnad från public service- och rent reklamfinansierade kanaler. Betal-TV bygger på att de som önskar ta del av programutbudet betalar särskild avgift härför. Betalning sker i form av abonnemang som tittaren tecknar antingen med distributionsföretag (digital marksänd TV och satellit-sändningar) eller med en kabeloperatör (kabelanslutna hushåll). Distributionsföretag och kabeloperatörer betalar i sin tur programföretagen i relation till antalet tittare som

abonnerar på respektive kanal. Slutligen betalar programföretagen till upphovsrättsinnehavare för rättigheterna att få sända filmer och andra skyddade verk. Även dessa ersättningar baseras ofta på antalet registrerade abonnenter som verken distribueras till.

Betal-TV och kabeldistribution förutsätter alltså att sändningarna kan ske under kontrollerade former till betalande hushåll och att obehöriga effektivt kan hindras från att tillgodogöra sig programutbudet.

De program/kanaler som är avsedda för betalande hushåll sänds i kodad form. Endast abonnenter med auktoriserad avkodningsutrustning är behöriga att ta del av det kodade programinnehållet. Avkodningsutrustningen tillhandahålls av distributionsföretaget/kabeloperatören som en del av abonnemanget och får brukas av abonnenten så länge avtalet består. Abonnenten är genom avtalsvillkor alltid förbjuden att överlåta eller på annat vis fränhända sig utrustningen. Dekodrarna tillhör kabeloperatören och upplåts alltså endast i en avtalsform som kan liknas vid hyra.

Vid sidan av de avkodningsutrustningar som tillhandahålls av distributionsföretag och kabeloperatörer, förekommer även en marknad för oauktoriserad utrustning. Marknadsföringen av oauktoriserad avkodningsutrustning – med vars hjälp innehavare alltså kan tillgodogöra sig kodade sändningar utan abonnemang eller betalning – är självklart till skada för programföretag, distributörer och upphovsmän av skyddade verk. Genom uteblivna intäkter blir de kodande programföretagens ekonomiska bärkraft sämre, något som kan leda till minskade möjligheter för dem att förvärva rättigheter till sändningar och ytterst till att de tvingas upphöra med verksamheten. Ett minskande betalande publikunderlag innebär även att betal-TV-kanaler och kabeloperatörer tvingas höja sina avgifter eller avstå från sändningar. Detta torde för de berörda abonnenterna/konsumenterna utgöra den största negativa effekten av marknadsföringen av oauktoriserad avkodningsutrustning.

SIFO har i augusti 1999 genomfört en undersökning som visar att 19 procent av alla hushåll i Sverige med tillgång till satellitsändningar har tillgång till dessa genom utnyttjande av piratkort. Detta motsvarar abonnemangsintäkter på cirka 960 miljoner kronor årligen. Därtill måste man räkna med ett betydande mörkertal. Undersökningen om-

fattar endast satellit-TV och sålunda inte oauktoriserad tillgång till kodade kabelsändningar.

Enligt lagen (1993:1367) om förbud beträffande viss avkodningsutrustning (dekoderlagen) är det straffbart att i förvärvssyfte olovligen tillverka, överlåta, hyra ut, installera eller underhålla avkodningsutrustning i avsikt att bereda någon utanför abonnentkretsen tillgång till innehållet i en kodad sändning. Eftersom auktoriserad utrustning aldrig upplåts till abonnenter annat än som del av abonnemang och då abonnenterna inte äger överlåta eller upplåta utrustningen vidare, kan konstateras att all hantering av avkodningsutrustning som innefattar överlåtelse eller upplåtelse utan abonnemang sker olovligt. All marknadsföring som sker i förvärvssyfte och som avser sådan överlåtelse eller upplåtelse är alltså olaglig.

Inom EU har i november 1998 antagits ett direktiv 98/84/EG i syfte att samordna ländernas lagstiftning om skydd för tjänster som bygger på villkorad tillgång. I anledning av direktivet har ett förslag till ny svensk lag på området lagts fram som trätt i kraft den 1 maj 2000 (SFS 2000:171). Den nya lagen utvidgar tillämpningsområdet och skärper straffskalan men ansluter i övrigt i huvudsak till den gamla lagen.

Marknadsdomstolen har i ett avgörande (MD 1996:22) slagit fast att marknadsföring av utrustning som omfattas av dekodeklagen är att anse som otillbörlig enligt marknadsföringslagen (1995:450) (MFL).

Avkodningsutrustning kan vara av två principiellt skilda slag. För hushåll med egen mottagare för marksänd digital-TV eller egen satellitmottagare utgörs avkodningsutrustningen av ett dekrypteringskort – ett s.k. smart-card (av samma typ som t.ex. telefonkortet eller bankernas Cash-kort) som sticks in i mottagaren. Kortets lilla elektronikrets och minne innehåller den programvara och de dekrypteringsnycklar (sifferserier) som fordras för avkodningen. I kabelnätet tillhandahåller kabelföretaget en dekodekl - en ”svart låda” som vanligtvis innehåller den avkodande elektroniken. Successivt som digitala TV-sändningar blir vanligare övergår emellertid även kabeloperatörerna till system som bygger på separata dekrypteringskort.

Dekrypteringskortet är vanligtvis uppbyggda av ett kretskort med de elektroniska komponenterna fästade utanpå kortet – i den ände som inte sticks in i läsaren/mottagaren. I modernare kort (ofta kallade wafers) är elektroniken helt inbyggd precis som i de kommersiella korten, exempelvis telefonkortet.

För att i någon mån försvåra för obehöriga att dekryptera kodade sändningar sker omkodning med ojämna mellanrum. Detta medför att dekodern respektive dekrypteringskortet måste uppdateras genom att nya nycklar (sifferserier) matas in i dekoderns respektive kortets minneskrets. Sådan uppdatering sker helt automatiskt i auktoriserad utrustning. I piratutrustning kan det vanligtvis ske med hjälp av TV:ns/mottagarens fjärrkontroll eller genom att koden hämtas hem över Internet och läses in i dekrypteringskortet med hjälp av en liten kortläsare/skrivare som ansluts till en persondator. På Internet förekommer ett stort antal webbplatser där de nya koderna erbjuds/avslöjas – vanligtvis mycket snabbt efter det att en operatör kodat om sändningen.

Den senaste generationens programvara till piratkort har samma förmåga som originalkortens att räkna fram krypteringsnyckeln och uppdatera kortet helt automatiskt (s.k. självuppdaterande kort).

De piratkort som förekommer på marknaden har traditionellt levererats med eller för färdigprogrammerade programkretsar med programvara och aktuella krypteringsnycklar för angivna kanaler. På senare tid har emellertid piratleverantörerna, under föreställningen att de därigenom kringgår lagstiftningen, börjat tillhandahålla kort med tomma programkretsar och programvara respektive nycklar separat (s.k. tomma eller delade kort). Mjukvaran hämtas då hem av kunden över Internet och överförs av kunden själv till den tomma programkretsen med hjälp av en liten kortläsare/skrivare som ansluts till datorn.

Tidigare förekom marknadsföring av oauktorerad avkodningsutrustning huvudsakligen i tidningar, ofta som eftertextannonser. Sedan svenska tidningar uppmärksammats på att marknadsföringen är olaglig och skärpt sin bevakning, har annonseringen minskat dramatiskt. Under senare år har emellertid marknadsföringen kanaliserats till Internet. Nätet erbjuder, genom sin anonyma, internationella och gränslösa karaktär, naturligtvis nya möjligheter för aktörerna att dölja sin identitet och verksamhetsort. Internet ger vis-

sa tekniska och logistiska fördelar för piraterna då avkodning i tilltagande grad utförs av datorprogram och annan mjukvara vilken med fördel distribueras över nätet. Exempelvis bygger det beskrivna förfarandet med tomma kort och separata program och kodnycklar just på en interaktiv elektronisk kommunikation mellan leverantör och mottagare/kund.

Marknadsföring mot svenska konsumenter av utrustning som omfattas av dekoderlagen är lika otillbörlig enligt MFL då den sker över Internet som då den förekommer i traditionella medier. Marknadsföring i Sverige eller mot svenska konsumenter av varor vars hantering i Sverige är olaglig är, oavsett om själva försäljningen må ske i, från eller via utlandet, alltid otillbörlig enligt MFL (jfr bl.a. MD 1983:6). Marknadsföring i eller mot Sverige av varor som inte får marknadsföras här i landet måste alltid vara otillbörlig även om handeln med varorna inte är begränsad i marknadsföringens ursprungsland. Handel och marknadsföring avseende vapen, tobak eller receptbelagda läkemedel är begränsad i Sverige.

På webbplatsen <<http://www.e.se>> marknadsförs bl.a. kabelavkodare, dvs. apparater som avkodar TV-sändningar som sker via kabel, och piratkort vilka används tillsammans med satellit-TV-mottagare. Utrustningen är helt uppenbart sådan som omfattas av dekoderlagen. För undvikande av missförstånd skall betonas att de kort s.k. Future Card som marknadsförs, till skillnad från vissa andra på marknaden förekommande kort, levereras färdigprogrammerade inklusive kodnycklar.

Dekoderlagen är tillämplig fullt ut i förevarande fall. Därutöver är marknadsföringen otillbörlig enligt MFL även om dekoderlagen i sig inte skulle vara tillämplig på grund av begränsningar i svensk straffrätts territoriella räckvidd. Dekoderlagen förbjuder bl.a. marknadsföring, försäljning och uthyrning i Sverige av sådan utrustning som omfattas av lagen. E. Electronicas registreringsort, dvs. dess formella hemvist, saknar betydelse för den svenska lagstiftningens tillämplighet. Dekoderlagen är tillämplig på grund av dels allmänna regler för svensk straffrätts tillämplighet, dels det förhållandet att E. Electronica bedrivit sin verksamhet i Sverige. Enligt 2 kap. 1 § brottsbalken (BrB) döms brott som begåtts i Sverige efter svensk lag och vid svensk domstol. Enligt 2 kap. 4 § BrB anses brott begånget där den brottsliga handlingen företagits liksom där brottet fullbordats. I fråga om postorder- eller annan distanshandel får ett köp anses fullbordat

då köparen tar emot varan. Dekoderlagen är alltså tillämplig på försäljning som sker till svenskar oberoende av var säljaren befinner sig. Svensk lag måste alltid vara tillämplig på sådan verksamhet som ett bolag bedriver i Sverige. Ett bolag kan inte freda sig med sitt hemlands lagstiftning i fråga om verksamhet som bedrivs i främmande land. Naturligtvis måste bolaget anpassa sin verksamhet efter lagen i det land där verksamheten bedrivs. E. Electronica har bedrivit sin verksamhet genom L. E. och detta har skett i och från Sverige.

Att den svenska MFL är tillämplig på marknadsföring som riktar sig mot den svenska marknaden, torde i dag vara oomstritt. Den s.k. effektlandsprincipen är måhända omdiskuterad i ett framtida perspektiv men principens giltighet i dag betraktas närmast som axiomatisk. I MFL:s förarbeten liksom i Marknadsdomstolens praxis (se bl.a. MD 1989:6) slås fast att MFL är tillämplig på marknadsföring som helt eller delvis – i inte obetydlig grad – vänder sig till svenskar eller den svenska marknaden. Det torde råda full enighet om att denna princip skall gälla även marknadsföring som sker över Internet. Marknadsförarens hemvist, informationens synbara ursprung eller var den fysiskt finns lagrad (datorns geografiska placering) är förhållanden utan betydelse för den svenska MFL:s territoriella tillämplighet.

Den påtalade marknadsföringens synbara avsändare är det portugisiska bolaget E. Electronica. Marknadsföringen vänder sig emellertid helt uppenbart till den svenska marknaden och svenska konsumenter. Detta framgår bl.a. av att framställningen på webbplatsen, med endast några få undantag, är avfattad på svenska språket, att samtliga priser anges i svenska kronor och att utrustningen uppges vara avsedd för att ta emot svenska TV-kanaler, bl.a. sändningar i svenska kabelnät. Den marknadsförda utrustningen – i vart fall kabelavkodarna – fungerar endast i Sverige. MFL är sålunda tillämplig på den påtalade marknadsföringen över Internet.

E. Electronica, med adress i Portugal, är den synbara avsändaren bakom den påtalade marknadsföringen och därmed ansvarigt för denna enligt MFL. I detta bolag är L. E. registrerad styrelseledamot. Han är ensam dess verkställande ledning och ensam firmatecknare. L. E. har hela tiden varit bosatt på Vintergatan 29 i Umeå. Verksamhet har tidigare bedrivits genom bolaget E. Komponentservice AB (E. KS) med L. E. som styrelse och firmatecknare. År 1997 avregistrerades bolaget. Bolagets adress var, när det av-

slutades, Vintergatan 29 i Umeå, dvs. samma adress som L. E:s dåvarande och nuvarande hemvistadress.

Förutom E. Electronicas adress anges på webbplatsen också bolagets telefonnummer. Det är ett mobiltelefonnummer hos den svenske operatören Telia. Abonnementet är registrerat på L. E., Vintergatan 29 i Umeå.

Webbplatsens adress är <www.e.se>. För domäner under den svenska toppdomänen <.se> ansvarar stiftelsen InternetInfrastruktur, vars helägda bolag NIC-SE AB sköter administrationen. Enligt gällande regler får endast svenska organisationer äga domän under <.se>. Registrerad hos NIC-SE som innehavare av domänen <e.se>, är bolaget E. KS med adress Box 467, UMEÅ. Registrerad kontaktperson är L. E., samma adress. Trots att innehavaren av domänen sålunda är ett avregistrerat bolag har NIC-SE:s fakturor avseende årsavgifter för domänen, sända till den angivna adressen, betalats.

Utöver domänen <e.se> finns även en motsvarande registrerad under toppdomänen <.com>, <e.com>. Denna adress synes visserligen inte vara aktiv men är alltså ändå registrerad hos det amerikanska bolaget Network Solutions/Inter-NIC som ansvarar för registrering av domäner under bl.a. <.com>. Innehavare av denna domän är E. Electronica, nu med adress Vintergatan 29 i Umeå och kontaktperson är L. E..

I den svenska registreringen av <e.se> uppges att L. E. och bolaget E. KS har ett visst faxnummer, vilket är samma faxnummer som uppgetts för L. E. och E. Electronica i den amerikanska registreringen av <E.com>. L. E., E. KS och den verksamhet som numera bedrivs under E. Electronica har alltså samma faxnummer och gatuadress varför det måste antas att L. E. och E. Electronica också kontrollerar post ställd till adressen Box 467, Umeå.

Förutom att E. Electronica fullt ut är ansvarigt för marknadsföring av avkodningsutrustning är L. E. ansvarig för den marknadsföring som förekommer på webbplatsen direkt eller såsom medverkande enligt 14 § andra stycket 1-3 MFL.

E. Electronica och L. E.

Genom att använda Internet kan användare, ”surfare”, hämta hem den information som denne önskar. Internet är inte ett föremål för sändning av information utan det krävs att användaren är aktiv i sitt sökande.

E. Electronica etablerades i Silves, Portugal, och bolaget saluförde dekoderkort. E. Electronica bedrev verksamhet i Portugal mot den lokala marknaden. Bolaget vände sig till de utlandssvenskar som var bosatta i landet. Som ett led i marknadsföringen annonserades produkterna i lokaltidningarna och på en hemsida. Då bolaget vände sig till de svenskar och utlänningar som inte behärskade det portugisiska språket var språket på hemsidan svenska och engelska. Det svenska språket var ett naturligt val eftersom en hel del av utlandssvenskarna var pensionärer med begränsade kunskaper i främmande språk. Vidare var det naturligt för det marknadssegmentet att ange priser i svenska kronor. Efter en tid började marknadsandelarna att minska. Hösten 1997 inledde L. E. en anställning i Sverige och bolaget lades på is. De inventarier som hade funnits i bolaget, såsom dator och satellitutrustning, såldes lokalt. Det sista som såldes var bilen. Efter överväganden med bolagets revisor på orten beslutades att bolaget skulle finnas kvar i ytterligare ett år. Det fanns inte någon avsikt att driva affärsverksamheten vidare efter år 1997.

Marknadsföring är en naturlig åtgärd för ett bolag som vill expandera och öka avsättningen för sina produkter. Bolagets hemsida bör då också uppdateras kontinuerligt för att dess värde inte ska minska för kunderna. I målet aktuell hemsida har inte uppdaterats på 1,5 år. Redan den 14 februari 1998 skrev bolaget att produkter utgått ur sortimentet. När produkterna inte salufördes längre påtalades detta på hemsidan. Fastän bolaget inte hade några produkter att saluföra var hemsidan kvar för att informera om detta. Det kan inte anses som marknadsföring när produkterna på hemsidan varken saluförts eller funnits att tillgå. Hemsidan har varit nedplockad sedan den 10 september 1999.

De telefonnummer och det telefaxnummer som angetts av STOP har avslutats sedan en tid tillbaka. Innehavaren av mobiltelefonnumret har ändrats från bolaget till ett privat nummer med bonuspott. Syftet var att flytta över intjänad bonus till annat nummer. För övrigt har telefonnumret inte använts och abonnemanget har avslutats.

Webbhotellet där <e..se> funnits har tydligen flyttats från sin ursprungliga plats som tidigare var <MacExchange.se>. Tidpunkten för detta är okänd. Ingen ersättning har utgått från någon av parterna. Den 16 februari 1999 kontaktades MacExchange för att korrekt ftp-adress för access till webbplatsen skulle erhållas. Svar erhöles den 6 september 1999. Avgiften till domänen <e..se> betalades av misstag efter påminnelse.

Dekoderlagen är inte tillämplig i aktuellt fall eftersom det inte har bedrivits någon verksamhet i Sverige. E. Electronica och L. E. har upphört med sin marknadsföring och någon marknadsföring kommer inte att bedrivas i framtiden. Eftersom hemsidan inte finns kvar, föreligger det inte någon grund för ett förbud, ensamt eller i förening med vite, enligt 14 § första stycket MFL.

STOP

Även om ett par av de totalt flera än 20 sidorna på webbplatsen <www.e..se> varit avfattade på engelska, har resterande sidor varit svenskspråkiga. Samtliga priser har angetts i svenska kronor. Därtill kommer att den marknadsförda utrustningen varit avsedd för svenska satellitkanaler och svenska kabelnät, vilka naturligtvis inte är åtkomliga i andra länder.

Marknadsföringen har obestriddligen fortgått intill mitten av september 1999 då webbplatsen stängdes. Avgifter till domänen <e..se> har hela tiden betalats och det telefonnummer som uppges på webbplatsen har gått till ett aktivt och hela tiden betalat mobiltelefonabonnemang hos Telia i L. E:s namn.

Blotta existensen av webbplatsen med sin marknadsföring måste ha genererat beställningar – via telefon, e-post och vanlig post. Uppgiften, att sådana beställningar inte effektuerats, är osannolik och direkt anmärkningsvärd med beaktande av att kunder på webbplatsen uppmanats att betala i förskott med elektroniska pengar eller kontanter.

Det vitsordas att det på webbplatsen fanns en produkt som tydligen utgått ur sortimentet. Övriga produkter har dock uppenbarligen funnits till försäljning intill avstängningen. Det vitsordas också att webbplatsen synbarligen inte uppdaterats sedan februari

1998. Likväl har marknadsföringen bibehållits. Uppenbarligen har uppdatering inte varit erforderlig.

Huruvida vissa telefon- och telefaxabonnemang avslutats eller inte saknar varje relevans. Dessa nummer är inte uppgivna i och berör inte marknadsföringen. Det enda telefonnummer som uppges på webbplatsen och som kunderna uppmanas att ringa, mobiltelefonnumret, var aktivt och registrerat på L. E. vid kontroll hos Telia i september 1999.

Det måste hållas för visst att försäljning av otillåten utrustning pågått – i större eller mindre skala – intill mitten av september 1999 då webbplatsen stängdes som en direkt följd av STOP:s agerande. Under alla förhållanden har marknadsföringen ostridigt fortgått till dess. Det fordras inte enligt MFL att STOP kan påvisa att marknadsföringen också genererat försäljning.

E. Electronica och L. E.

Kabelavkodare fungerar i andra länder än Sverige, t.ex. fungerar filteravkodare som störningsskydd mot t.ex. radioamatörer och kabelnät i USA.

Några koder har inte funnits inlagda på det s.k. Future Card. Kortet har emulerat ett originalkort men det har ej fungerat fullt ut som ett originalkort med automatiska uppdateringar. Om kortets automatiska uppdatering varit tillförlitlig skulle dessa kort fungerat än i dag. Dessa kort har slagits ut sedan lång tid tillbaka av programbolagen.

Leverantören i Spanien kunde inte leverera kort då tillverkningen stoppades någonstans i Asien. Future Card var behäftat med buggar vilket ledde till att kortets funktion uteblev. Med andra ord uppfyllde kortet inte dekodeklagens definition av avkodningsutrustning. Kortet gav ej tillgång till en kodad sändning.

Vid tidpunkten för etableringen av E. Electronica kunde inte personer bosatta utanför Sverige erhålla svenska abonnemang från programbolag. Därför har vissa sidor varit av mer internationell karaktär vad gäller valet av språk. Enbart svenska har inte använts.

ÅBEROPAD BEVISNING

STOP har som skriftlig bevisning åberopat

1. kopior av vissa sidor på webbplatsen <e..se> utskrivna den 26 augusti 1999
2. personbevis avseende L. E.
3. registreringsbevis avseende E. Electronica
4. registreringsbevis avseende E. KS
5. registreringsuppgifter avseende domänen <e..se>
6. registreringsuppgifter avseende domänen <e..com>.

E. Electronica och L. E. har som skriftlig bevisning åberopat

1. e-post från L. E. till MacExchange
2. svar från systemoperatören på MacExchange
3. uppgift på hemsida om utgående modell.

DOMSKÄL

I målet har E. Electronica och L. E., som det får förstås, gjort gällande att MFL inte är tillämplig vad avser mediet Internet. Enligt 2 § MFL är emellertid lagen tillämplig då näringsidkare marknadsför eller själva efterfrågar produkter i sin näringsverksamhet. Någon begränsning av lagens tillämplighet vad gäller medier som kan komma till användning vid marknadsföring har inte gjorts. MFL är sålunda tillämplig också på marknadsföring som förekommer på Internet (jfr MD 2000:8). Vad E. Electronica och L. E. anfört om att Internet inte sänder information utan att det krävs att användaren är aktiv i sitt sökande föranleder inte någon annan bedömning.

Den påtalade marknadsföringens avsändare är det portugisiska bolaget E. Electronica. Framställningen är, som STOP anfört, till helt övervägande del avfattad på svenska med samtliga prisuppgifter angivna i svenska kronor och utrustningen uppges vara avsedd för svenska TV-kanaler, bl.a. sändningar i svenska kabelnät. Det är därför uppenbart att marknadsföringen är riktad mot konsumenter på den svenska marknaden. Något hinder mot att tillämpa MFL på marknadsföringen föreligger alltså inte. Vad E. Electronica och L. E. invänt om att marknadsföringen har upphört och att någon försäljning inte har skett under de senaste åren utgör inte hinder mot en prövning enligt MFL.

Lagen (1993:1367) om förbud beträffande viss avkodningsutrustning har den 1 maj 2000 ersatts av lagen (2000:171) med samma namn. Den nya lagen, som föranletts av Europaparlamentets och rådets direktiv 98/84/EG, innebär i de avseenden som är aktuella i målet inga sakliga ändringar i förhållande till den tidigare. I lagen föreskrivs att avkodningsutrustning inte får yrkesmässigt eller annars i förvärvssyfte tillverkas, importeras, distribueras, säljas, hyras ut, innehas, installeras, underhållas eller bytas ut i syfte att göra en tjänst som omfattas av lagen tillgänglig i tolkningsbar form utan tjänsteleverantörens godkännande. Med avkodningsutrustning avses utrustning eller programvara som utformats eller anpassats för att göra en tjänst som omfattas av lagen tillgänglig i tolkningsbar form. TV-sändning är en sådan tjänst.

Som Marknadsdomstolen i tidigare avgöranden har slagit fast kan marknadsföring som sker på ett sätt som står i strid med tvingande lagstiftning anses som otillbörlig i MFL:s mening.

Marknadsdomstolen finner utredningen visa att E. Electronica på den i målet aktuella webbplatsen har marknadsfört avkodningsutrustning som enligt lag inte får säljas utan tjänsteleverantörens godkännande. Vad E. Electronica och L. E. anfört om att det s.k. Future Card inte fungerat, varigenom de synes göra gällande att kortet inte skulle utgöra avkodningsutrustning i lagens mening, saknar stöd av någon utredning som gör påståendet sannolikt. I vart fall har på webbplatsen utbudits kabelavkodare till försäljning. Något godkännande av detta från tjänsteleverantören har inte förelegat. E. Electronica har sålunda marknadsfört avkodningsutrustning i strid med lagstiftningen om sådan utrustning. Marknadsföringen är därmed att anse som otillbörlig enligt MFL.

På grund av det anförda bör ett förbud, såsom STOP har yrkat, meddelas för E. Electronica att marknadsföra sådan avkodningsutrustning som enligt lag inte får tillverkas, överlåtas, hyras ut, installeras eller underhållas i Sverige. Eftersom förbudet gäller medier beträffande vilka MFL är tillämplig, behöver detta inte uttryckligen anges.

Av utredningen i målet framgår att L. E. är registrerad styrelseledamot i E. Electronica samt huvudägare i och firmatecknare för bolaget. Han får således anses ha haft ett bestämmande inflytande över verksamheten i bolaget och tagit aktiv del i dess marknads-

föring. Mot denna bakgrund är L. E. ansvarig för den påtalade marknadsföringen. Förbudet bör därför gälla även för honom.

Rättegångskostnader

STOP har yrkat att E. Electronica och L. E. enligt 18 kap. 9 § rättegångsbalken (RB) skall åläggas ett solidariskt ansvar att ersätta STOP:s kostnader i målet. STOP har till stöd härför anfört att det råder ett mycket starkt samband mellan E. Electronica och L. E. och att de marknadsföringsåtgärder som tillskrivs E. Electronica måste antas i praktiken ha utförts av L. E. Vidare har anförts att STOP:s utredning och annat arbete i målet avsett E. Electronica och L. E. gemensamt och att kostnaderna inte på ett meningsfullt sätt kan uppdelas och hänföras till endera av dem samt att yrkat förbud för två parter inte har medfört någon beaktansvärd ökning av kostnaderna jämfört med en talan mot endast en av dem.

E. Electronica och L. E. har, för det fall Marknadsdomstolen skulle bifalla STOP:s talan, hemställt att vardera parten enligt 18 kap. 3 § RB skall bära sin rättegångskostnad i målet. Till stöd härför har anförts att STOP genom försummelse inlett en onödig rättegång eftersom marknadsföringen redan upphört när STOP inledde rättegången.

Vid den utgång som nyss redovisats har STOP rätt till ersättning för sina rättegångskostnader. Vad E. Electronica och L. E. anfört till stöd för att vardera parten ändå skall bära sin rättegångskostnad utgör enligt Marknadsdomstolens mening inte någon omständighet som bör medföra en sådan fördelning av kostnaderna. STOP har yrkat ersättning med sammanlagt 49 250 kr, varav 45 400 kr avser ombudsarvode och 3 850 kr STOP:s arbete. Det yrkade ersättningsbeloppet får anses skäligt. E. Electronica och L. E. skall förpliktas att solidariskt utge ersättningen.

På Marknadsdomstolens vägnar

Staffan Laurén

Ledamöter: Staffan Laurén, L. Jonson, Per Erik Lindeberg och Anders Stenlund. Enhälligt

Sekreterare: Ann-Charlotte Bragsjö

Rätt avskrivet intygar

Monica Stenderup